

ZNOVU KOPAT STUDNĚ

Kázání ze soboty 7.9.2019 – br. Marek Jonczy

I. Úvod

Nevím jak pro vás milí rodiče, ale pro mě je začátek školního roku velká zkouška trpělivosti. Krutý poprázdninový střet s realitou mě velmi rychle připomenul, že se budu muset opět obrnit notnou dávkou trpělivosti, protože děti si z minulého roku nic nepamatují a vy máte pocit, že při prvním domácím úkolu vyskočíte z kůže. A tak začínáte opakovat, vysvětlovat, lehce zuřit, hodně zuřit, zvedat hlas, strašit dítě, že když se nebude učit tak na konci roku propadne a tak dále. V myšlenkách vám zcela určitě několikrát prolétně nejznámější modlitba všech rodičů: "Pane Bože prosím dej mi dostatek trpělivosti, abych to dítě roztrhnu"...

Jak už příběh pro děti naznačil, a moje manželka určitě ráda potvrdí, s trpělivostí mám přátelé problém, takže si asi dokážete představit, jak se ve mě, v případě začátku školního roku, vaří voda. Ale nevěřím, že jsem v tom sám. Určitě také každý z vás občas zažívá ten pocit, kdy chce nebo potřebuje něco hned, nebo když je zoufalý z toho, že se mu věci nedaří, tak rychle jak by potřeboval, nebo dělá něco znovu a znovu a výsledek se nedostavuje a vy pomalu nebo rychleji ztrácíte trpělivost.

A co se týče věci duchovních, tak myslím, že cílím správným směrem, už na každého z nás. Jen si vzpomeňme kolik už v našich životech bylo nových začátků, kolikrát jsme už ztráceli trpělivost s naší vírou a Bohem? Určitě mi ale dáte za pravdu, že nejtěžší je, mít trpělivost s druhými lidmi. Kolikrát jsme se my sami snažili druhé směřovat k víře a důležitým Božím věcem? A kolikrát jsme narazili do zdi a ztratili trpělivost?

Přátelé v pořádku, klid. Není to nic neobvyklého. Bible ani tuto lidskou vlastnost neopomíná a ve svých příbězích nás s ní učí pracovat.

V rámci přemýšlení nad mou netrpělivostí mě před nedávnem zaujal biblický text, který zde před chvílí zazněl. Pán Bůh mi jeho prostřednictvím nabídl důležité povzbuzení, ke kterému bych vás teď moc rád pozval.

II. Kontext příběhu

Při čtení našeho dnešního základního biblického textu jste již určitě postřehli, že hlavním tématem našeho uvažování bude situace z Izákova života, zapsána v 1.Moj 26 kapitole. Do děje jsme vstoupili v 15 verši. Izák je zde nucen řešit zapeklitou situaci se studněmi. Čteme zde toto: „*Pelištejci zasypali všechny studně, které vykopali Abrahamovi služebníci za Izákova otce Abraháma, a naplnili je prachem.*“ Asi si dovedeme představit, jak cennou surovinou je v Palestinské písčité a kamenité oblasti voda, zvláště pak nastalo-li ještě období hladu a tedy i sucha, jak popisuje první verš 26 kapitoly. Ale jak vlastně došlo k tomu, že se Pelištejci rozhodli Izákoví zakopat jeho funkční studny?

Při pozorném čtení celé 26. kapitoly zjistíme, že je Izák díky hladu, který v jeho zemi nastal, nucen se s celou svojí rodinou přesunout do jiné, úrodnější oblasti. Nejlogičtější se jí cesta do Egypta, kde jsou pravidelné záplavy Nilu zárukou úrody a to bez ohledu na deště. Avšak Hospodin Izákovi v 2 verši 26 kapitoly zcela jasně naznačí, aby do Egypta nesestupoval. Že mu on sám ukáže místo, kam by se měl přesunout.

Izák tuto výzvu uposlechne a Hospodin jej, k jeho velkému údivu, posouvá jen o kousek

dál k pelištejskému králi do Geraru, do stejně neúrodné a suchem postižené oblasti, jako byla ta předtím. Skoro to vypadá jako slušný podraz. Hospodin však Izákovi spolu s výzvou k odchodu do Geraru připomíná zaslíbení, které dal jeho otci Abrahamovi. Takové připomenutí se zřejmě v jeho rozhodování stává klíčové. Hospodin říká: „*Přebývej v této zemi jako host a já budu s tebou a požehnám ti...*“ Tato slova Izákovi stačí k tomu, aby se už dále neptal, proč má zůstat v pustině o hladu a právě v Geraru. Jednoduše se spolehne na Hospodina a jde.

A co se stane? Z verše 12. se dozvídáme, že když Izák začal v té zemi sít, tak ještě téhož roku sklídl stonásobně. Je to zvláštní a překvapivé, uvědomíme-li si, že je v zemi hlad a sucho, a také to, že Izák není žádný zemědělec, ale především pastýř.

Následující 13. verš 26. kapitoly nás pak informuje o tom, že Hospodin žehná Izákovi ještě více. Dokonce se z něj stane zámožný a úspěšný muž. A právě tehdy začíná jádro našeho problému.

K zasypávání Izákových studen Pelištejce vede zřejmě prachobyčejná lidská závist. Jednoduše nejsou schopni unést úspěch nějakého přivandrovalce, který si ve jménu svého Boha, zcela v poklidu, navíc v období sucha, hezky bohatne, zatímco oni umírají hladu.

III. Význam studní ve SZ

Ne náhodou si Pelištejci k řešení problému své závisti vybírají právě Izákovy studny. Chceme-li někomu ublížit, je nejlepší začít u zdroje jeho úspěchu a voda zdrojem Izákova úspěchu doopravdy je.

a) sociální význam

Podíváme-li se však na význam studní ve SZ blíže, zjistíme, že jde ještě o něco více. Kromě svého sociálního významu, kdy lidé u studní odpočívali a osvěžovali sebe, žíznivé poutníky i dobytek, měly studny do jisté míry také svůj smysl náboženský.

a) náboženský význam

Ne náhodou bývaly poblíž studní budovány svatyně a oltáře. Určitě si vzpomenete na SZ texty, ve kterých je i sám Hospodin častokrát přirovnáván k prameni živých vod. Je tedy přirozené, že se pro Hospodinovy vyznavače studny stávaly symbolem jejich náboženství. Pohanští vyznavači zase studnice zasvěcovali svým přírodním bohům - baalům, kterým podle jejich víry patřila i voda. Jinak řečeno: růst a zdar, prospěch a úspěch byl u nich vždy postaven na přírodních silách a magii, nikoliv na požehnání a poslušnosti.

A právě tito bohové Pelištejcům najednou nějak přestávají fungovat. Není divu, že je Izákův úspěch štvě a pálí, že mu závidí, a že na něj žárlí. A proto chtějí uškodit nejen jemu, ale také jeho Bohu. Proto likvidují jeho studny, zdroj jeho úspěchu a požehnání. Dokonce i gerarský král si Izáka nechává předvolat a vyzývá jej k odchodu ze země.

IV. Izákova reakce

Dalším zajímavým momentem našeho příběhu je Izákova reakce na celou událost. Má tři možnosti: V poklidu odejít ze země jinam. Nebo se vzepít a bojovat.

Což by nejspíš mohl, protože v 16. verši Abímelek přiznává Izákovu převahu. Anebo se vydat do pouště riskovat smrt žízní a kopat studny nové.

A tento moment se mi moc líbí. Izák nebere nohy na ramena, ani se z něj nestává krvelačný agresor, ale zase ten věrný a oddaný Boží muž, který na základě pouhého Hospodinova zaslíbení odchází do Gerarského úvalu a znovu se svými služebníky vyrazí do pouště, riskuje, kope studny a nachází vodu. Možná si říká, že teď už snad bude konečně pokoj. Pokoj však nenastává. Přicházejí gerarští, o studnu se s Izákem prou a znovu chtějí Izáka vyhnat do pouště. Každému jinému by už možná došla trpělivost, Izák však opět odchází dál do pouště a kope studnu jinou. No a aby toho nebylo málo, tak se nám situace opakuje ještě dvakrát a teprve potom nastává klid. A to dokonce v takové míře, že za ním přijde sám král Abímelek, který se jej zprvu snažil vyhnat, aby s ním uzavřel smlouvu před jeho Hospodinem. Situace je od 28 verše popsána takto: *Odvětili: „Shledali jsme, že je s tebou Hospodin. Proto jsme si řekli: Ať nás stihne kletba, nás i tebe, porušíme-li smlouvu, kterou s tebou chceme uzavřít. Neučiníš nám nic zlého, jako jsme se ani my nedotkli tebe. Prokazovali jsme ti jen dobro a propustili jsme tě v pokoji. Jsí přece Hospodinův požehnaný. Izák jim vystrojil hody, i jedli a pili.“*

V. Proč to všechno?

A právě zde nacházíme odpověď na otázku po smyslu celého příběhu, a záměru, který Hospodin sledoval tím, že Izáka nepustil do Egypta, či jiné úrodné oázy. *„Shledal jsem, že je s tebou Hospodin.“* Všechno to plahočení a trpělivost jen kvůli tomu, aby jeden Abímelek pochopil, kdo je ten Izákův Bůh, který svému lidu žehná jen na základě zaslíbení a poslušnosti.

Oslovuje mne, že si Izák ze všech tří možností volí tu nejsložitější a nejpracnější, kdy znovu a znovu trpělivě na základě Božího ujištění *„Neboj se jsem s tebou“* kope studny, aniž by tušil, jaký záměr tím jeho Bůh sleduje. Prostě jen doufá a věří, že Hospodinův příslib určitě nějaký smysl má. Vzdává se svého pohodlí a stává se Božím nástrojem pro Hospodina.

Ta nejsložitější varianta se nakonec stává tou nejučinnější. Izák poznává, že to vše nebylo marné a může se spolu s gerarskými radovat z toho, že to tak Bůh chtěl.

Tak končí příběh o trpělivém Izákovi, který v dobrém přemohl zlé a stal se tak prvním učedníkem Ježíše Krista, který nás ve stejných intencích učil, když říkal: *„Učte se ode mne, neboť jsem tichý, (trpělivý) a pokorného srdce. Jen tak naleznete odpočínutí.“*

VI. Závěr

Také i my křesťané stejně jako Izák, kopeme studny. Je to přirozené, protože k životu potřebujeme živou vodu. Sice k ní není snadný přístup, ale už dávno jsme pochopili, že trpělivě hledání se vyplácí, i když i to může být často provázáno nezdary. Určitě mi dáte za pravdu, že ještě větší radost s nalezené vody pak prožíváme, když jí máme s kým sdílet a komu ji dále nabízet. Vždyť i proto jsme dnes koneckonců tady.

Problém je však v tom, že i naše okolí je plné různých Pelištejců a Abímeleků, kteří se nám naší snahu snaží znepřijemnit. Ale i s těmi má náš Bůh skrze nás svůj plán.

Je jen na nás, jak se s tímto problémem pokusíme vyrovnat. Můžeme vzít nohy na ramena a po prvních nezdarech utéct. Nejlépe za zdi našeho malého ghetta-tam, kde po nás velmi často nikdo nic nechce. Nebo se naopak můžeme pokusit o rychlou, agresivní evangelizaci, kterou se budeme snažit naše okolí co nejrychleji převálcovat a přesvědčit.

A nebo máme ještě jednu možnost. Po vzoru Izáka a Ježíše zvolit sice tu nejtěžší, ale zato nejučinnější variantu - trpělivý přístup k lidem. Ten je totiž tím nejlepším dokladem toho, že

o ně máme opravdový zájem.

Moc bych si přál, abychom spolu s Izákem pochopili, že posláním Božího lidu je kopat studny živé vody bez ohledu na to, budou-li z nich ostatní pít nebo je zasypávat všelijakým prachem a špínou. Boží lid je tu prostě proto, aby znovu a znovu kopal studny, aby se lopotil v poušti pro druhé, aby dělal dílo Boží, které má v životě nás lidí svůj nezastupitelný význam.

Jsem přesvědčen o tom, že tam, kde bude snaha toto dílo konat, si stejně jako v našem dnešním příběhu bude Bůh podmaňovat a přetvářet lidská srdce. A že lidé na základě naší dobroty a trpělivosti, pochopí, stejně jako kdysi Abímelek, že máme něco, co oni nemají, něco velice vzácného a cenného, něco, co jim chceme nabídnout proto, aby jednou mohli, stejně jako Abímelek, vyznat: „*Shledali jsme, že je s tebou Hospodin*“.

AMEN